

УДК 330

В.В. Шевчук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

V.V. Shevchuk

THE ESSENCE AND SIGNIFICANCE OF THE CONCEPT OF BALANCED ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE

Якщо розглядати підприємство як економічну систему, її збалансованість має стати ключовою характеристикою, яка визначає її стійкість та ефективність функціонування. Зростаюча динаміка основних фінансово-економічних показників, які узгоджуються між собою, є бажаним станом для підприємства, проте, слід зважити на відсутність протиріч або вибіркової оцінки позитивних змін, які ведуть до розвитку. Наприклад, якщо спостерігається зменшення обсягу витрат підприємства, це ще не означає, що діяльність стала більш ефективною.

Можливою причиною таких змін може бути скорочення обсягів виробництва та реалізації, що є вкрай небажаною ситуацією для підприємства. Або інша ситуація – зменшення обсягів реалізації, що поєднується із накопиченням витрат або кредиторської чи дебіторської заборгованості. На перший погляд, це свідчить про зниження економічної активності, проте, можливо, це є наслідком специфіки діяльності – для виробників складної продукції, яка випускається за одиничним або серійним типом, закономірним є накопичення витрат в одних звітних періодах, а отримання виручки від реалізації – в інших.

Безумовно, утримання збалансованості економічного розвитку підприємства є складним завданням, адже потребує формування чіткої системи узгодження всіх цілей підприємства та засобів їх досягнення.

Важливими ознаками збалансованого розвитку економічної системи є стабільність та узгодженість. Стабільність передбачає довгострокове економічне зростання, яке забезпечується найбільш оптимальним використанням усіх наявних та залучених підприємством ресурсів. Оскільки основною метою діяльності комерційного підприємства є отримання прибутку, забезпечення досягнення цієї цілі не є одноразовим, а повинно містити ознаки постійності та довготривалості.

Діяльність підприємства повинна розглядатися з позицій довгострокового періоду, тобто, якщо в короткостроковому періоді окремі показники фінансово-економічного стану виявляються недостатньо значними, щоб вважати діяльність підприємства ефективною, це може бути закономірністю, яка поєднується із значними результатами в інші періоди, що дозволяє стверджувати, що загалом робота організації є успішною.

Тобто, не слід забувати про особливості виду діяльності, яким займається підприємство, та інших факторів, які визначають характеристики роботи суб'єкта господарювання.

Оскільки визначено, що об'єктами збалансованого розвитку економічної системи є економічний, соціальний, людський та екологічний розвиток, групи критеріїв побудовані за аналогічною класифікацією:

1. Група економічних критеріїв характеризує підприємство з точки зору результируючих показників діяльності (наприклад, обсяг реалізації продукції, величина чистого прибутку, відносні показники прибутковості та рентабельності, ліквідності та інші)

2. Група соціальних критеріїв визначають врахування в роботі організації розвиток соціального забезпечення та інфраструктури на підприємстві (наприклад, рівень охоплення соціальним захистом працівників підприємства)

3. Група критеріїв людського розвитку містить набір показників, які дозволяють оцінити, наприклад, рівень матеріального забезпечення працівників, морального задоволення роботою, тривалість робочого часу.

4. Група критеріїв екологічного розвитку повинна містити індикатори впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище та її безпечність для довкілля.